

EEN THUIS VOOR IEDEREEN

Iedereen verdient een plek die als thuis voelt.

Een plek waar je jezelf kunt zijn.
Waar je je veilig voelt.
Waar familie samenkomt.
Waar herinneringen worden gemaakt en nieuwe generaties kunnen opgroeien.

Een thuis gaat niet over stenen, hout of staal.

Een thuis gaat over mensen.

Over verbondenheid, familie en het gevoel dat je ergens thuishoort.

Wat maakt een plek een thuis?

Voor de één is dat een huis.

Voor de ander een appartement.

Een boerderij, grote villa, een kasteel, woonwagen, een iglo, Yurt of een andere woonvorm.

We wonen allemaal op onze eigen manier.

Maar één ding verandert daardoor niet:

Een woonvorm bepaalt waar je woont.

Niet wie je bent.

Iedereen verdient het om met respect en waardigheid te worden behandeld.

Iedereen verdient de vrijheid om te wonen op een manier die bij zijn of haar leven past.

En iedereen verdient een plek waar hij of zij zich thuis voelt.

Een thuis zou voor iedereen vanzelfsprekend moeten zijn

Toch is dat niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Mensen kunnen worden beoordeeld op de manier waarop zij wonen. Beelden en vooroordelen kunnen ervoor zorgen dat er anders naar hen wordt gekeken of dat hun woonbehoefte minder serieus wordt genomen.

Daarom is het belangrijk om niet alleen naar een woonvorm te kijken.

Kijk naar de mens.

Achter iedere voordeur woont iemand met een verhaal.

Een ouder.
Een kind.
Een grootouder.
Een broer of zus.
Een buurman of buurvrouw.

Iemand met dromen, zorgen, herinneringen en een toekomst.

Gelijke kansen. Vrijheid. Verbondenheid.

Een samenleving waarin iedereen erbij hoort, begint met gelijkwaardigheid.

Het maakt niet uit hoe je huis eruitziet.

Het maakt niet uit welke woonvorm bij jouw leven past.

Iedereen verdient dezelfde waardigheid, dezelfde kansen en hetzelfde respect.

Niemand zou uitgesloten mogen worden vanwege de manier waarop hij of zij woont.

Soms is een thuis meer dan een huis

Voor sommige mensen is hun thuis nauw verbonden met familie, tradities en een manier van leven die van generatie op generatie wordt doorgegeven.

Dat geldt ook voor woonwagenbewoners.

Het wonen in een woonwagen en het leven op een standplaats kunnen onderdeel zijn van een eigen culturele identiteit, waarin **familie, vrijheid, ondernemerschap en verbondenheid** een belangrijke plaats innemen.

Wanneer een nieuwe generatie geen plek kan vinden om dichtbij familie te wonen, gaat het daarom niet alleen om een woning.

Het gaat om thuis kunnen blijven binnen je eigen gemeenschap.

De geschiedenis van de Nederlandse woonwagenbewoner

De geschiedenis van woonwagenbewoners is nauw verbonden met een eeuwenlange traditie van **ambulant leven, handel en vakmanschap**.

Wat begon bij marskramers die met hun waren van dorp naar dorp trokken, ontwikkelde zich door de eeuwen heen tot een veelzijdige en zelfstandige beroepscultuur.

Woonwagenbewoners waren onder meer actief als **muzikant, handelaar, oudijzerventer, stoelenmatter, scharenslijper, kermisexploitant en circusartiest**.

Zij trokken van plaats naar plaats en brachten producten, diensten, nieuws en vermaak naar dorpen en steden.

Uit deze manier van leven ontstond een eigen cultuur waarin **vrijheid, ondernemerschap, zelfredzaamheid, familie en onderlinge verbondenheid** een belangrijke plaats innamen.

Deze geschiedenis is belangrijk voor hoe we vandaag naar woonwagenbewoners kijken.

Niet vanuit oude stereotypen of vooroordelen, maar met erkenning voor een **minderheid met een eigen geschiedenis, cultuur en identiteit** die eeuwenlang op een zelfstandige en creatieve manier haar bestaan vormgaf.

Van reizen naar vaste standplaatsen

Het Nederlandse woonwagenbeleid veranderde in de loop van de twintigste eeuw ingrijpend.

Halverwege de jaren zeventig werd het rondtrekken feitelijk beëindigd en werd ingezet op kleine woonwagencentra. Later werden de specifieke wettelijke regelingen voor woonwagenbewoners verder afgebouwd. De Woonwagenwet werd op 1 maart 1999 ingetrokken.

Na 1999 ontstond bij verschillende gemeenten een beleid waarbij het aantal standplaatsen werd afgebouwd. Dit werd bekend als het **uitsterfbeleid**: vrijgekomen standplaatsen werden niet altijd opnieuw uitgegeven en nieuwe standplaatsen kwamen nauwelijks tot stand.

De rijksoverheid heeft later erkend dat dit beleid niet verenigbaar was met het mensenrechtelijke kader. In 2018 kwam daarom het **Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid**, waarin onder meer staat dat gemeenten rekening moeten houden met de culturele identiteit en de behoefte aan standplaatsen.

Een tekort dat niet vanzelf is ontstaan

We horen vaak:

“Er is toch overal woningnood? Waarom zouden woonwagenbewoners dan voorrang moeten krijgen?”

Die vraag is begrijpelijk.

Ook in Nederland is het tekort aan woningen groot.

Maar bij woonwagenbewoners gaat het om méér dan een algemeen woningtekort.

Het huidige tekort aan standplaatsen is mede het gevolg van **decennialang beleid waarin het aantal standplaatsen werd beperkt of afgebouwd**.

Daarom kun je de huidige situatie niet los zien van het verleden.

De cijfers vertellen een duidelijk verhaal

In 2025 waren er in Nederland **8.875 woonwagenstandplaatsen**.

Dat waren er slechts **99 meer dan in 2022**. In drie jaar tijd kwam er dus nauwelijks uitbreiding.

De Nationale ombudsman Reinier van Zutphen trok in september 2026 opnieuw aan de bel.

Volgens de ombudsman zijn naar schatting **4.000 tot mogelijk 8.000 nieuwe standplaatsen** nodig. Hij stelt dat de historische achterstelling op de woningmarkt, mede veroorzaakt door het voormalige uitsterfbeleid, moet worden hersteld.

Ook onderzoek van Companen laat zien dat de behoefte aan standplaatsen concreet en meetbaar is. Zo werd voor Parkstad een aanvullende behoefte van ongeveer **80 tot 90 standplaatsen tot 2030** vastgesteld.

Het gaat dus niet om een verzonnen of abstract probleem.

Er is daadwerkelijk behoefte.

Een achterstand die niet door woonwagenbewoners zelf is ontstaan

Daarom is het te eenvoudig om het huidige tekort uitsluitend te vergelijken met de algemene woningnood.

Een achterstand die gedurende tientallen jaren door beleid is ontstaan, verdwijnt niet vanzelf wanneer dat beleid wordt beëindigd.

Als kinderen jarenlang niet konden doorstromen naar een eigen standplaats, als vrijgekomen plekken niet opnieuw werden uitgegeven en als nieuwe standplaatsen nauwelijks werden gerealiseerd, ontstaat een achterstand die zich van generatie op generatie kan voortzetten.

Het gevolg is zichtbaar:

Kinderen kunnen niet vanzelfsprekend in de buurt van hun ouders blijven wonen.

Familie kan uit elkaar raken.

Jongeren kunnen jarenlang op wachtlijsten staan.

En een woonvorm die onderdeel is van een culturele identiteit komt steeds verder onder druk te staan.

Het gaat daarom niet alleen om een tekort aan plaatsen.

Het gaat om de gevolgen van een historische achterstand.

Gelijke behandeling betekent niet dat je ongelijke uitgangsposities moet negeren

Woonwagenbewoners vragen niet om méér rechten dan andere Nederlanders.
Zij vragen om de mogelijkheid om **op een gelijkwaardige manier** te kunnen wonen.

EEN THUIS VOOR IEDEREEN

Een thuis, in welke woonvorm dan ook, bepaalt waar je woont. Niet wie je bent.

Iedereen verdient een plek waar je jezelf kunt zijn.
Waar je erbij hoort. Waar familie, verbondenheid en toekomst een plek hebben.

Een thuis is er voor iedereen.
Gelijkwaardig. Vrij. Verbonden.

Want iedereen hoort erbij.

Een thuis is geen verschil. Een thuis is voor iedereen.